

ZBORNICA VARNOSTI
IN ZDRAVJA PRI DELU

ZZZS

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
WWW.ZZZS.SI

NAVODILO ZA VARNO DELO

VILIČAR

Šifra dokumenta / izdaja:

NVD – ZbVZD – T 004 / 01

Stran: 1/4

www.zbornica-vzd.si

1. NAVODILA IN VARNOSTNI UKREPI PRED ZAČETKOM DELA

- Seznanj se z navodili za varno uporabo in jih dosledno upoštevaj.
- Preglej in uredi okolico delovnega mesta.
- Uporabljalj samo **brezhibno delovno opremo**.
- Preveri **delovanje varnostnih naprav**.
- **NE PRIČNI Z DELOM**, če:
  - ❖ si **mlajši od 18 let**,
  - ❖ nimaš **voznškega dovoljenja** za vožnjo vozil te kategorije,
  - ❖ nisi ustrezno **usposobljen** (ustrezno zdravniško spričevalo, teoretično in praktično usposobljen, seznanjen z navodili za varno delo, ipd.),
  - ❖ si v neustreznem **psihofizičnem stanju** (pod vplivom psihoaktivnih substanc – alkohol, droge, psihoaktivna zdravila, ipd.), bolan, utrujen.
- V primeru ugotovljenih **pomanjkljivosti** in nepravilnosti **takoj obvesti pristojnega**.

2. OPOZORILA in NEVARNOSTI

- Prevrnitev oziroma zdrs tovora.
- Prevrnitev viličarja zaradi nespretnega ravnanja.
- Izguba ravnotežja in prevrnitev viličarja, če tovor ni pravilno naložen ali če so ovire na transportni poti.
- Neprimerne transportne poti lahko neposredno ali posredno povzročijo nesrečo.
- Vožnja s praznim ali obremenjenim vozilom po strminah z nagibom nad 30° je že nevarna.
- Vožnja viličarjev po ozkih transportnih poteh ogroža vse uporabnike takih poti.
- Nevarnost izpušnih plinov.
- Nevarnost vžiga in požara zaradi nestrokovnega ali nevestnega vzdrževanja vozila.
- V javnem prometu (na javnih cestah) grozijo vozniku viličarja še vse nevarnosti, ki so v zvezi z javnim prometom.
- Možnost ostalih poškodb zaradi neupoštevanja navodil za varno delo.

3. VARNOSTNI UKREPI IN PRAVILA VARNEGA TER ZDRAVEGA DELA

- Delovno opremo uporabljalj **namensko in v skladu z navodili za varno delo proizvajalca delovne opreme**.
- Z delovno opremo upravljaj tako, da **s svojim delom ne ogrožaš svoje varnosti in zdravja** ali varnosti in zdravja drugih oseb.
- **Prepovedano je poseganje v nevarno območje!**
- **Prepovedano je odstranjevanje varnostnih naprav in varoval ali povzročiti, da te ne delujejo.**
- Vsako vozilo mora biti opremljeno z brezhibnimi:
  - ❖ nožnimi in ročnimi zavorami,
  - ❖ zvočnimi in svetlobnimi signalnimi napravami,
  - ❖ kontaktnim stikalom s ključavnico,
  - ❖ kabino oziroma varnostnim lokom,
  - ❖ ročnim gasilnim aparatom,
  - ❖ vzratnimi in stranskimi ogledali.
- Pregled pred začetkom dela:
  - ❖ vizualni pregled brezhibnosti vozila, odstraniti vse predmete, ki pri delu niso potrebni in ne spadajo v opremo vozila,
  - ❖ pregledati in preizkusiti tlak v pnevmatikah, odstraniti iz njih vse zagozdene

- dele,
- ❖ preizkusiti delovanje zavor, hidravličnega sistema za dvig in premik tovora,
  - ❖ ugotoviti brezhibnost zvočnih in svetlobnih alarmnih naprav.
  - ❖ Pri viličarjih na električni pogon pa še posebno:
    - stanje akumulatorja – brezhibnost,
    - električno napeljavo.
  - ❖ Pri viličarjih na dizelski pogon pa tudi:
    - kontrola nivoja olja v karterju, visokotlačni tlačilki,
    - kontrola hladilnega sistema,
    - kontrola količine goriva.
- Vozilo se spelje postopno, počasi in previdno.
  - Pogled voznika med vožnjo mora biti vedno v smeri vožnje – kljub vzratnem ogledalu.
  - Smer vožnje se sme spremeniti šele, ko se vozilo popolnoma ustavi.
  - Med nalaganjem se je potrebno prepričati o brezhibnosti hidravlike.
  - Višina vilic pri vožnji mora biti 50 cm nad terenom in nagnjene nazaj.
  - Med vožnjo je prepovedano dvigovanje in spuščanje vilic.
  - Med zavijanjem se hitrost zmanjša na minimum.
  - Pri vožnji za vozili je potrebno držati varnostno razdaljo, hitro zaviranje ni dovoljeno.
  - Dovoljene hitrosti:
    - ❖ prostori (proizvodnja, delavnica, obrat,...) - 5 km/h
    - ❖ zunanje površine (dvorišče, park,...) - 20 km/h
    - ❖ v bližini vrat, prehodov, križišč, ovinkih, slabih poteh - korakoma
  - Vožnja po hodnikih poteka po sredini.
  - Vožnja viličarja vzvratno je obvezna:
    - ❖ po strmini navzdol – obremenjen,
    - ❖ po strmini navzgor – neobremenjen,
    - ❖ pri velikih tovorih – zmanjšana preglednost.
  - Prepovedana je preobremenitev in prekoračitev hitrosti.
  - Preobremenjevanje vilic in viličarja je strogo prepovedano.
  - Med vožnjo je potrebno opazovati tovor glede stabilnosti.
  - Tovor mora biti naložen tako, da se ne premika ali drsi.
  - Tovor mora biti naložen tako, da ne presega profila višine in širine transportnih poti.
  - Tovor je treba razporediti tako, da deluje obtežba na peto vilic.
  - Palete morajo biti pravilno naložene in po potrebi povezane.
  - Med nakladanjem in razkladanjem tovora z viličarjem se ne sme v manevrskem prostoru nahajati nihče razen tistih, ki so zaposleni pri nakladanju ali razkladanju.
  - Manevrski prostor je omejen z gabaritom tovora oziroma z izpostavljenimi premičnimi deli viličarja.
  - Na prijemalnih vilicah viličarja mora ležati tovor čim bližje zadnjemu delu njegovega nosilnega nosilca in biti enakomerno razporejen na obeh krakih.
  - Tovor čez vrh vilic ne sme segati za več kot tretjino svoje širine.
  - V primeru, da se tovor ne more naložiti drugače, voznika usmerja in mu daje komande signalist.
  - Prenos oziroma prevoz tovora se opravlja z nazaj pomaknjem viličnim nosilcem.
  - Med spodnjim robom vilic in terenom mora biti minimalno 50 cm prostora.
  - Dolge tovore je z viličarji dovoljeno prevažati samo na odprtem terenu in na ravni površini.
  - Prijemanje in oddajanje takih tovorov je potrebno opraviti tako, da tovor ne more pasti ali se zrušiti pri prenosu tovora na nagnjenem terenu. Nagib ne sme presegati 30°.
  - Kosovno blago, valjasti predmeti in podobni tovari morajo biti skrbno naloženi,

	<p>povezani ali nameščeni v posebnih košarah – paletah.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tovor se z viličarji transportira na podložkah, paletah ali posodah tako, da ni položen direktno na vilice. ➤ Na viličarju je prepovedana vožnja ali vzdrževanje vsem razen vozniku. ➤ Izpušni plini motorjev z notranjim izgorevanjem so strupeni in zdravju škodljivi. Viličarje s takimi pogonskimi motorji ni dovoljeno uporabljati v zaprtih delovnih prostorih. ➤ Uporaba zvočnih signalov kot opozorila, obvezno upoštevanje varnostnih pravil voznika viličarja. ➤ Prepoved kajenja in uporabe odprtega ognja pri kontroli akumulatorja v akumulatorski postaji, pri kontroli nivoja goriva in polnjenju rezervoarja. ➤ Prepoved vožnje v prostorih, kjer so vnetljive, eksplozivne snovi, pare ali prah. ➤ Obratovanje viličarjev z motorji z notranjim izgorevanjem v zaprtih prostorih je strogo prepovedano. ➤ Pri prenosu nevarnega blaga je potrebno upoštevati, da je le-ta v ustreznih posodah, posebej pritrjenih na vilicah, in da je transport miren brez udarcev in nihanj. ➤ Na neprimernih poteh je vožnja prepovedana. ➤ Po delu: <ul style="list-style-type: none"> ❖ vozilo očisti, dolij gorivo, olje, vodo ter vozilo parkiraj na določeno mesto, ❖ pri el. viličarju priključi akumulatorje na napravo za polnjenje, pred tem po potrebi dolij destilirano vodo, če je nivo elektrolita pod nivojem, ❖ spusti vilice v najnižji položaj, ❖ prestavi vozilo v nevtralno brzino, zategni ročno zavoro, po potrebi podstavi coklo, motor zakleni s kontaktnim ključem in zakleni kabino, ter oddaj ključ na dogovorjeno mesto. 	
4. OSEBNA VAROVALNA OPREMA		
 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osebna varovalna oprema mora biti skladna z veljavnimi standardi. ➤ Delavec mora pri svojem delu dosledno in namensko uporabljati osebno varovalno opremo v skladu z navodili proizvajalca, jo redno čistiti in vzdrževati ter skrbeti za njeno brezhibnost. ➤ Uporabnik delovne opreme mora uporabljati naslednjo osebno varovalno opremo: <ul style="list-style-type: none"> ❖ delovna obleka, ❖ zaščitna čelada (SIST EN 397), ❖ zaščitne rokavice (SIST EN 388), ❖ zaščitna obutev s kapico (SIST EN ISO 20345.) 	
5. UKREPI IN NAVODILA OB MOTNJAH		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ V kolikor pred začetkom dela ali med delom ugotoviš na stroju, orodju ali pripravah kakršnekoli poškodbe, pomanjkljivosti, ki ogrožajo nadaljnjo varno delo, delovno opremo takoj izključi in o tem obvesti pristojnega. ➤ Stroj opremi z napisom »POZOR! NE VKLAPLJAJ, STROJ V OKVARI!« 	
6. PRVA POMOČ IN REŠEVANJE		
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pri nepravilnostih v delovanju aktiviraj izklop v sili, izključi glavno stikalo in obvesti nadrejenega. ➤ V primeru nezgod z delovno opremo izključi pogon delovne opreme, poškodovano osebo reši iz nevarnega območja. ➤ O dogodku obvesti reševalce – PRIJAVA NEZGOD 112. ➤ Poškodovancu nudi prvo pomoč do prihoda reševalcev oz. ga pospremi v ambulanto prve pomoči. 	 112

7. POSLEDICE KRŠITEV NAVODIL VARNEGA DELA

- Zdravstvene posledice: **poškodba pri delu, zdravstvene okvare, smrt.**
- Delovno pravne posledice: **opozorilo, opomin, prenehanje dela.**

